

Időfelhasználás tevékenységjegyzéke, 2009/2010

Módszertani útmutató

1. Bevezetés

Az időmérleg-felvétel célja, hogy a népesség jellemző életkörülményeiről, életviteléről, időfelhasználásáról összehasonlítható, az alapvető társadalmi-demográfiai rétegek szerint differenciált képet nyújtson. A magyarországi felvételeknek fő vonásaiban (tevékenységjegyzék, életkörülmény-mutatók) meg kell felelnie az Eurostat által koordinált európai időmérleg-felvétel adatigényének is.

A felvételekből kinyert adatok elemzésének lehetőségeit részben a minta nagysága, részben a regisztrált tevékenységek száma határolja be. Az 1963. évi felvétel 25 elemi tevékenységre terjedt ki, az 1976/77-es adatgyűjtés 99 elemi tevékenységet tartalmazott, az 1986/87-es felvételtől pedig már háromjegyű tevékenységkód használatára került sor a magyar kutatásban, a kódolható konkrét tevékenységek száma megközelítette az 500-at, 2009/2010-re pedig meg is haladta.

Az eddigi adatfelvételek során a válaszadók saját szavaikkal részletezett tevékenységeit az összeírók rögzítették a hagyományos, papír alapú adatfelvételi naplókba. A kódolási folyamat során a saját szövegezésű tevékenység-leírásokat számkódoknak feleltették meg.

2. A napi tevékenységek többszintű osztályozási rendszere

A tevékenységek kód-struktúrája hierarchikus. A kódjegyzék mind az elsődleges¹, mind pedig a másodlagos² tevékenységek kódolására vonatkozik.

- Első szint: egy-számjegyű kód (1-3), a három főkategória: társadalmilag kötött tevékenységek; fiziológiailag kötött tevékenységek; szabadon végzett tevékenységek.
- Második szint: két-számjegyű kód (11-38), a főkategóriákon belül található 22 alkategória.
- Harmadik szint: négy-számjegyű kód (1101-3888), az alkategóriákon belül található több, mint 500 részletező alkategória.

A 3-as kód például a „Szabadon végzett tevékenységek” főkategóriát takarja. Ez egyike annak a három főkategóriának, amelyek a kódolási osztályozás legfelső szintjén vannak. Egy adott tevékenység kódjának első számjegye jelöli azt, hogy melyik első szintű, főkategóriába tartozik.

A főkategóriákon belül több alkategória-kód található, amelyek két számjegyűek. A 3-as főkategórián belül egy két számjegyű alkategória például a 31-es kóddal ellátott „Társas, családi, közösségi tevékenységek”.

Az alkategóriákat négy számjegyű részletező alkategóriákra bontották, amelyek így részletes felsorolást tesznek lehetővé. Ilyen például a 3101-es részletező alkategória kóddal ellátott „Közvetlen beszélgetés, társalgás” tevékenység.

Az időfelhasználás **szerkezeti elemzéséhez** tehát az egyes tevékenységeket, tevékenységköröket egymás relációjában, hierarchikus szerkezetben bemutató, többszintű

¹ A hazai szakirodalomban a *főtevékenység* megnevezés is használatos.

² A hazai szakirodalomban a *párhuzamos- és melléktevékenység* megnevezés is használatos.

osztályozási rendszer használatos. Ebben a rendszerben a legáltalánosabb szinten *átfogó tevékenységkörök* találhatóak, amelyek két-három közös tulajdonságuk révén összekapcsolódó, egyedi ismérveik miatt elkülönülő *tevékenységcsoportokra* bonthatók, amelyek a további szinteken egyre inkább *konkrét vonással jellemezhető aktivitásokból* épülnek fel.

Három nagy funkcionális egység különíthető el az időfelhasználás szerkezetén belül: az első a biológiai létfenntartásból adódó fiziológiai szükségletek (alvás, étkezés, testi higiénia stb.), a második a társadalmi létből levezethető kötöttségek (a munka, a tanulás és a közlekedés) idejét fedi le. A fennmaradó időt elvileg szabadon felhasználhatónak tekinthető, amelynek alapvető feladata a fizikai, szellemi, lelki rekreáció, a személyiség karbantartásának és fejlődésének biztosítása.

Az osztályozási rendszer tartalmi felépítése a következő:

- elemi tevékenységek
- tevékenységkategória
- tevékenységcsoport

Az osztályozási rendszer alapegységei az **elemi tevékenységek** (vagy egyéb – helyszín, jelen lévő – elemi egységeiből). Ezek az adatfelvételben kódolt kategóriák tovább nem bonthatók (pl. sertésól tisztítása; sakkozás, könyvolvasás, alvás).

Az osztályozási rendszer következő szintje a **tevékenységkategóriák**, amelyek az adatközlésben úgy jönnek létre, hogy a *tevékenységek kódosítására* alapján tematikus csoportokban tartalmazzák az összes kódolandó elemi tevékenységet. Az elemi tevékenység-esetszámok értékelése a feltétele, kiindulópontja az osztályozási rendszerben a *struktúraalkotó, értékelhető esetszámú kategóriák* meghatározásának. *Az osztályozási rendszerben valamennyi értékelhető kategória* a strukturális egységeken belül jelenik meg. *Az adatközlések* – a vizsgált népességcsoport embernapjainak számától függően – *a kategóriák további, eltérő mértékű összevonását tehetik szükségessé.*

A tevékenységkategória vagy egy nagy gyakoriságú (sokak által és viszonylag gyakran végzett) elemi tevékenység, vagy több hasonló jellegű, kisebb esetszámú elemi (kódolási) kategória összevonásából, vagy valamely tevékenység és sajátos körülményeinek kombinációjából jön létre. Példák:

- *tiszta tevékenységkategóriák* (pl. alvás; testi higiénia; főfoglalkozású munka);
- *célokkal kombinált kategóriák*: jövedelem kiegészítésére végzett, mások számára ingyen vagy saját háztartás számára végzett különböző munkák a célok szerint kerülnek egy-egy gyűjtő kategóriába;
- *helyszínekkel kombinált kategóriák*: keresőmunka otthon – nem otthon; társas élet otthon – nem otthon; közlekedés – közlekedési eszközök/módok szerint; étkezés étteremben, munkahelyen, otthon; vendégeskedés: vendégfogadás otthon, látogatás barátoknál; szórakozóhelyek (kocsma, vendéglő) látogatása mint tevékenység; templomban, temetőben töltött idő; vásárlás élelmiszerboltban, bevásárlóközpontban, piacon, szaküzletekben;
- *résztevőkkel kombinált kategóriák*: beszélgetés, társas élet családtagokkal – ismerősökkel;

- *eszközök/tárgyak szerint*: játék – munka – hobbi számítógép segítségével; rádió – magnó – lemezjátszó – tévé – videó használata; tévéműsor nézése: aktuálisan sugárzott műsor – videófelvételről; olvasás: könyv – újság – folyóirat; mosás kézzel – géppel; mezőgazdasági munkafajták végzése kézzel – géppel.

A tevékenységkategóriák többsége olyan – a struktúrában meg nem jelenő – elemi tevékenységekből épül fel, amelyek alacsony előfordulásuk miatt önállóan nem értékelhetők, de valamilyen közös ismérv révén egy kategóriánév, gyűjtőnév alatt összekapcsolhatók. Példa erre a több elemi tevékenységből felépülő „állattenyésztési munka”; vagy a „játék”. Számos nagy gyakoriságú elemi tevékenység azonban az osztályozási rendszer önálló kategóriája (alvás, főfoglalkozású munka, könyvolvasás, tévézés stb.) marad.

Az ún. *lánctevékenység* a tevékenységkategóriák egy speciális változata, amelyben valamely közös funkció (kirándulás, beteggondozás, vendégeskedés) alapján kapcsolódnak össze különböző jellegű, esetenként változó számú és összetételű tevékenységek. *Ezek a lánctevékenységekben összekapcsolódó tevékenységek új minőséget hoznak létre az őket alkotó résztvevényiségekhez képest.* Például ilyen a *kirándulás*, amely tartalmazhatja a közlekedést, étkezést, alvást, sétát, múzeumlátogatást, sportot. *Az idősek, betegek ellátása, gondozása* lehet takarítás, főzés, mosás, beszélgetés stb. *A vendégeskedés (fogadás, látogatás)* lehet vacsora, italfogyasztás, kávézás, játék, beszélgetés stb.

A lánctevékenységek önálló tevékenységként nem jegyezhetők be az adatfelvételi időmérlegnaplóba, azok csak az adatok feldolgozása során hozhatók létre.

A hierarchia következő szintje a *tevékenységcsoport*, amely a tevékenységek valamilyen közös vonása, tárgya, funkciója alapján tevékenységkategóriákból képzett csoport. Például:

- *gyermeknevelés*, benne a gyermek testi gondozása, mesélés, játék a gyermekkel, gyermekfelügyelet, óvodába-iskolába kísérés;
- *mezőgazdaságijövedelem-kiegészítés*: benne: növénytermesztési munkák, állattenyésztési munkák, egyéb munkák;
- *társas szabadidőtöltés*: játék;
- *olvasás, benne*: újságolvasás, folyóirat és magazin olvasása, könyvolvasás.

A hazai osztályozási rendszer a következő **három nagy alapegységre** bontja fel a napi tevékenységeket:

I. blokk: társadalmilag kötött idejű tevékenységek, olyan tevékenységfajták, amelyek végzése vagy nem végzése között nincs igazán szabad választás:

- a megélhetéshez szükséges jövedelemért végzett fő- és kiegészítő kereső-termelő munkák (tevékenység-főcsoport),
- a tanulás (tevékenységcsoport),
- a családellátó és háztartási tevékenységek (tevékenység-főcsoport),
- a mindennapi életet átszövő közlekedés, amelynek időigénye a munkahelyek és az intézmények (szolgáltató, kulturális stb.) területi eloszlásától, lakóhelytől való távolságától, a közlekedési infrastruktúra színvonalától, a tömegközlekedés szervezettségétől, gépkocsi ellátottságtól, tehát alapvetően számos társadalmi és gazdasági tényezőtől függ, így egészében társadalmilag meghatározott/ kötött tevékenység (tevékenységcsoport).

II. blokk: fiziológiai szükségletek kielégítése, szintén kötött jellegű, többnyire napi rendszerességgel, a társadalom többsége által a fiziológiai regenerációt szolgáló tevékenységek:

- alvás (elemi tevékenység),
- étkezés, evés-ivás (tevékenységcsoport),
- testi higiénia (tevékenységcsoport),
- passzív pihenés, fekvés betegség miatt (tevékenységcsoport).

III. blokk: szabadon végzett tevékenységek, amely az előző két kötött időn túl fennmarad, amelyben viszonylagos szabadsággal, alternatív módon választhatók a szellemi, lelki, fizikai rekreációt, feltöltődést szolgáló tevékenységek:

- tévénézés, videózás (elemi tevékenység),
- egyéb aktív szabadidő (tevékenység-főcsoport), benne
- társas szabadidő (tevékenységcsoport),
- kulturális és sportintézmények látogatása (tevékenységcsoport),
- vallásgyakorlás (tevékenységcsoport),
- olvasás (tevékenységcsoport),
- sport, séta, egyéb testedzés (tevékenységcsoport).

Az elemzési szempontoktól függően a tevékenységeket számos jellemzőjük alapján lehet csoportosítani, osztályozni (például a tevékenység végzéséhez szükséges fizikai aktivitás vagy a tevékenységeket szituációk alapján megkülönböztető tipikus helyszínek, résztvevők szerint).

3. Az adatfelvételi és kódolási folyamat

Az időmérlegnapló kitöltésének alapvető követelménye, hogy a konkrét tevékenységek és azok vizsgált körülményeinek (helyszínek, résztvevők és jelen lévők, valamint párhuzamos tevékenységek) együttes bejegyzésével minél árnyaltabban lehessen megragadni egy-egy összetett magatartási szituációt. A tevékenységeknek tehát életszerűen kell megjelenniük az időmérlegnaplóban.

A napi időmérleg felvételekor cél, hogy a tevékenységek bejegyzése konkrét, elemi szinten történjen; az elsődleges- és az azzal egy időben végzett, másodlagos tevékenységek jól elhatárolódjanak; különüljenek el a tevékenységek aktív résztvevői a végzésükkor pusztán jelen lévőkötől; a napló valamennyi bejegyzése egyszerű, közérthető és egyértelmű legyen.

Az adott napon végzett tevékenységek sorszáma mellett a tevékenység órában és percben meghatározott kezdeti és záró időpontjai állnak. A napi időmérlegbe felvett első tevékenység kezdetének eszmei időpontja 4 óra 00 perc, ennek megfelelően a következő napra átnyúló tevékenység záró eszmei időpontja ugyancsak 4 óra 00 perc. Az elsőt követő minden újabb tevékenység kezdetének időpontját az előző tevékenység záró időpontjával határozzuk meg.

Az adatfelvételi időmérlegnapló a következőket tartalmazza:

- elsődleges tevékenység megnevezése
- kinek a számára végezte az adott munkatevékenységet
- a tevékenység helyszíne/közlekedési eszköz
- kivel végezte együtt, illetve ki vett részt a tevékenységben

- kik voltak még jelen a tevékenység során
- milyen másodlagos tevékenység valósult meg

Az elsődleges tevékenységeket az adatfelvételi napló harmadik („d”) oszlopába kell beírni, és minden egyes sorban csak egyet lehet feltüntetni.

A kódolási folyamat során az elsődleges feladat az elsődleges tevékenységekhez történő négy számjegyű kód hozzárendelése. Ha egy tevékenységhez négy számjegyű kódot rendelnek, akkor az automatikusan besorolásra kerül egy- és két számjegyű szinten is.

Például: ha egy tevékenységet a "3101 Közvetlen beszélgetés, társalgás" négy számjegyű kódhoz soroltak be, a tevékenység ezáltal két- és egy számjegyű kódhoz is besorolódott (a "31 Társas, családi, közösségi tevékenységek", illetve "3 Szabadon végzett tevékenységek" kódokhoz).

Az elemi szintű kódolás miatt pontosan meg lehet határozni, hogy milyen gyakoriságú elemi tevékenységekből épül fel egy-egy kategória, illetve minimálisra szoríthatók az „egyéb” kategóriákba történő besorolások.

Az Eurostat ajánlásának megfelelően a felmérés konzisztenciájának és nemzetközi összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében az egyes tevékenységeket központilag, egységesen utólag kódolják. A kódolási feladat nagy része az elsődleges- és másodlagos tevékenységek, valamint a helyszín/ közlekedés módjának kód-hozzárendelését jelenti. További feladat emellett az események kezdetének és végének meghatározása.

Az elsődleges tevékenységek kódolásának szabályai a következők:

1. szabály: A tevékenységeket a tevékenységjegyzéknek megfelelően négy számjegyű kódértékkel kell ellátni.
2. szabály: Ha egy tevékenységet az adatfelvételi naplóban részletesen meghatároztak, de a tevékenységjegyzékben nincs megfelelő négy számjegyű kód, akkor az adott főkategóriához tartozó "Egyéb, besorolhatatlan" kategóriába kell besorolni.
3. szabály: Ha a tevékenység maga egy céllal történő utazás, amely a „Közlekedés/utazás meghatározása és kódolása” rész definícióiban leírtaknak feleltethető meg, az e szerinti megfelelő kódot kell kiválasztani a tevékenységlistából.
4. szabály: Ha az adatfelvételi naplóban megadott elsődleges tevékenységet nem lehet besorolni egyetlenegy kód alá sem, a 3888-as kódot (3888- Ismeretlen, be nem sorolható tevékenység) kell alkalmazni.

4. Közlekedés/utazás meghatározása és kódolása

Az időmérleg felvétel során elsődleges tevékenységként kell jelezni minden 5 percet meghaladó közlekedést az úti cél megjelölésével. Az 5 percnél rövidebb ideig tartó közlekedés idejét annak a tevékenységnek az időtartamához kell hozzáadni, amely miatt a közlekedés történik.

A közlekedéshez igénybe vett eszközt a felvételi napló tevékenység helyszínének megfelelő oszlopban („f”) kell feltüntetni. Ha a közlekedés gyalogosan történik, ezt a módot is jelezni kell. Ugyanakkor a szintén gyalogos séta, kirakatnézés, túrázás, természetjárás tevékenységeit nem a közlekedéshez soroljuk, hanem ezeket a tevékenységformákat elsődleges tevékenységként kell rögzíteni. Külön tevékenységként tüntetjük fel a közlekedéshez kapcsolódó nagyobb, 10 percet meghaladó várakozási időt.

Az adatfelvételkor mindig csak a közvetlen célt kell bejegyezni, pl. utazás munkahelyre, a gyerekekért az óvodába, telekre, moziba, vendégségbe, haza.

A közlekedési, utazási tevékenységek úti célok szerinti meghatározása:

A napi közlekedési tevékenységet egy körfolyamatnak kell felfogni, melynek közös kezdő- és végpontja, valamint meghatározott fordulópontja van. A közlekedési tevékenységek kódolása e körfolyamat meghatározásával, a fordulópont kijelölésével kezdődik. Egy napon belül több kört is meg lehet határozni.

A rendszeres keresőtevékenységet végzőknél az utazás reggel, leggyakrabban otthonról indul, majd a munkavégzést követően este ismét az otthonnál ér véget. Ilyen esetekben a lakóhely az utazás természetes kezdő- és végpontja. Az utazási tevékenység első felét az utazás céljával definiáljuk: utazás a munkahelyre. Ha az esti utazás is hasonlóképpen a végcéljal lenne definiálva – amikor a megkérdezett visszatér a lakóhelyére –, akkor az utazás a lakóhellyel lenne kapcsolatos. Ehelyett a fordulópont – azaz a munkavégzés – utáni utazási tevékenységet újból az a cél határozza meg, amit a megkérdezett a fordulóponton végzett, ebben az esetben az esti hazautazás is a munkával kapcsolatos: hazautazás a munkából. Tehát az utazási tevékenységek első fele (a fordulópont előtti) a céllal definiált, a fordulópont utáni tevékenységek pedig azzal, ahonnan az utazás kiindult és, hogy miért volt ott.

Tegyük fel, hogy a megkérdezett először elviszi a gyermekét az óvodába (1), utána dolgozni megy (2), majd hazafelé ismét bemegy a gyerekekért az óvodába (3), majd hazamennek (4). Ekkor az első utazás a gyermekneveléssel kapcsolatos (1810-es kód), a második a munkával (1801-es kód), a harmadik szintén a munkával (1801-es kód), míg a negyedik ismét a gyermekneveléssel (1810-es kód). A következő példában a megkérdezett munkahelyéről ebédidőben egy kis kitérőt tesz, elmegy vásárolni. Ebben az esetben a vásárlás is egy körfolyamatot képez, amelynek a kezdő és végpontja is a munkahely lesz, a vásárlással kapcsolatos tevékenység pedig a fordulópont. A teljes nap utazása a következőképpen írható le: otthonról egyenesen elmegy dolgozni (1), ebédidőben elmegy a boltba (2), majd visszatér a munkahelyre (3), este pedig hazamegy (4). Ekkor az első tevékenység a munkával (1801-es kód), a második a vásárlással (1805-ös kód), a harmadik is a vásárlással (1805-ös kód), a negyedik ismét a munkával kapcsolatos közlekedés (1801-es kód).

Sok esetben az adatfelvételi napló alapján problémás lehet a fordulópont meghatározása, ha a megkérdezett sokféle helyszínen végez tevékenységeket. Ilyenkor a fordulópontot azzal a tevékenységgel határozzuk meg, amely a leghosszabb ideig tart.

Tegyük fel, hogy a megkérdezett először elmegy vásárolni, ami 10 percig tart (1). Innen könyvtárba megy, ahol ismét 10 percet tölt (2). Ezután meglátogatja az anyósát és segít neki a főzésben, ez 60 percet vesz igénybe (3). Ezután a bölcsődéből (4) – ahol 20 percet tölt – hazaviszi a gyermekét (5). Ennél a tevékenységláncolatnál az anyósánál tett látogatás a fordulópont, mivel ez tart a leghosszabb ideig. Az első tevékenység e példában a vásárláshoz kapcsolódik (1805-ös kód), a második a művelődéshez (1815-ös kód), a harmadik és a negyedik egy másik háztartásnak nyújtott segítséghez (1804-es kód), a legutolsó pedig a gyermekneveléshez (1810-es kód). Amennyiben a két leghosszabb ideig tartó tevékenység nagyjából azonos időt vesz igénybe, és nincsen egyértelműen meghatározott fordulópont, minden utazást a következő úti cél szerint határozzuk meg, kivéve az utolsót, ha annak célja a kezdőpontra (általában a megkérdezett otthonába) való visszajutás.

Nem szokatlan, hogy egy utazás az adott helység megváltoztatásával több dolog elvégzése érdekében történik. Ez azt jelenti, hogy a megkérdezett otthonról indul és hazatér, és hogy a köztes időt egy másik helységben tölti, pl. a hétvégi házában vagy a rokonainál, ahol különböző tevékenységeket végez. Ilyen tevékenységek lehetnek például a kerti munkálatok, egy születésnap ebéd a szomszédnál, gombaszedés stb. Ez egy többcélú utazás, amely a helység megváltoztatásához kapcsolódik, hosszabb tartózkodás céljából (1803-as kód).

5. Több egyidejűleg végzett tevékenység kódolása

Az adatfelvételi naplóban a megadott elsődleges tevékenység mellett lehetőség van egy azzal egy időben végzett másik tevékenység megnevezésére is. Ez az ún. másodlagos (vagy párhuzamos-, mellék-) tevékenység, amely az elsődleges tevékenységhez többnyire alárendelt szereppel kapcsolódik. Ilyen például az utazás alatti beszélgetés, újságolvasás, étkezés, alvás stb.; a reggelizés vagy házimunka közbeni rádióhallgatás, beszélgetés. Az alvás kivételével szinte valamennyi tevékenység mellett elképzelhető azzal egy időben végzett másik tevékenység.

A különböző tevékenységfajták kódolásához a következő szabályokat kell alkalmazni:

1. szabály: ha a tevékenységek párhuzamosan zajlanak, és az egyik tevékenység valószínűleg a másik következménye, akkor a második tevékenységet másodlagos tevékenységként, az elsőt pedig elsődleges tevékenységként kell rögzíteni. Például: "Vacsoráztam" és "Beszélgettem a családdal": ésszerűnek tűnik feltételezni, hogy azért beszélgettek, mert vacsoráztak, és nem azért vacsoráztak, mert beszélgettek. A "Vacsoráztam"-ot kell elsődleges tevékenységként rögzíteni, a „Beszélgettem a családdal” pedig másodlagos tevékenységként. Másik példa: "Busszal mentem dolgozni" és "Újságot olvastam" – itt a "Busszal mentem dolgozni" az elsődleges tevékenység.

2. szabály: Ha a tevékenységek egymást követik, és valószínűleg egyik tevékenység sem a másik következménye, akkor az elsőt kell elsődleges tevékenységként kódolni, a másikat pedig másodlagos tevékenységként.

3. szabály: Ha az egyik tevékenység egyértelműen hosszabb, mint a másik, akkor a hosszabb tevékenységet kell elsődleges tevékenységként rögzíteni. A tevékenység

időtartama azonban nem lehet az egyetlen szempont. Például, ha az ételkészítés rövidebb, és a rádióhallgatás hosszabb tevékenység, akkor az ételkészítés lesz továbbra is az a tevékenység, amely nagyobb koncentrációval jár / fontosabbnak tekinthető a válaszadó számára, és elsődleges tevékenységként kell kódolni.

6. Másodlagos tevékenységek

A másodlagos tevékenységek kódolásához ugyanazt a kódolási rendszert kell használni, mint az elsődleges tevékenységekhez. A tevékenységjegyzék egy speciális kódot tartalmaz:

3105 Vendégeskedés általában, külön megnevezés nélkül

Ezt a kódot kell alkalmazni az adatfelvételi napló az "Egyidejűleg végzett egyéb tevékenység" („i”) oszlopában annak jelölésére, hogy az emberek a látogatások során mit csinálnak, valamint a látogatások mennyi időt vesznek igénybe. Ha a naplóban nincs meghatározva, hogy mit csinált a válaszadó egy látogatás során, akkor ezeket a kódokat kell használni az elsődleges tevékenység („d”) oszlopában is.

7. Esemény meghatározása

Új esemény akkor kezdődik, amikor a következők közül valamelyikben változás áll be:

- elsődleges tevékenység,
- másodlagos tevékenység,
- helyszín/közlekedés módja,
- más személyek jelenléte,

Más szavakkal: egy eseményhez tartozó minden sort egységesen kell kitölteni az adatfelvételi naplóban: egy eseményen belül minden sor azonos az elsődleges tevékenység, másodlagos tevékenység, helyszín / közlekedés módja és a jelenlévő személy szempontjából.

Előfordul, hogy a válaszadó például az alvást elsődleges tevékenységként csak egy sorban rögzíti az adatfelvételi naplóban, ezt pedig üres sorok követik az egész éjszakára vonatkozóan. Ilyen esetben ésszerű azt feltételezni, hogy az elsődleges tevékenység, az "alvás", egy új elsődleges tevékenység kezdetéig folytatódott (pl. ébredés vagy ágyból való felkelés).

Ha van folyamatban lévő elsődleges tevékenység, amelyet csak abban a sorban rögzítenek, amikor a tevékenység elkezdődött, és ha más személy(ek) jelenlétét csak ugyanabban a sorban jelölik, feltételezhető, hogy ez(ek) a személy(ek) a tevékenység egész ideje alatt jelen volt(tak). Egy új esemény ilyen esetben akkor kezdődik, amikor az elsődleges tevékenység megváltozik, tehát a személy(ek) megjelölésének hiánya nem jelzi új esemény kezdetét.

8. Az esemény egyéb dimenziói

Kinek a számára (vagy: milyen szervezeti keretben) végezte az adott munkatevékenységet

Az adatfelvételi napló negyedik („e”) oszlopában a d) oszlop kiegészítéseként a főfoglalkozású munkán kívül eső nem mezőgazdasági jellegű munkatevékenységek (szellemi, javító-szerelő-karbantartó, lakásfelújítási, építkezési, háztartási munkák, ügyintézés, gyermekfelügyelettel,

gyermekgondozással, felnőtt-, beteggondozással kapcsolatos tevékenységek) és valamennyi (főfoglalkozású, jövedelemkiegészítő, önellátó) mezőgazdasági munkavégzés célok szerint kerülnek megkülönböztetésre:

- kizárólag saját háztartás számára végzett tevékenységek (a rövidített bejegyzés: „sh”)

Minden, ezen kívül eső munkatevékenység esetén két körülményt kell jelezni az e) oszlopban:

- kinek a számára végezte
- pénzért vagy ingyen végezte a tevékenységet.

Helyszín/közlekedés módja

Az adatfelvételi napló ötödik („f”) oszlopában a válaszadó soronként rögzíti a tevékenység helyszínét és az utazás módját. Ha egy tevékenység folyamatosan változó helyszíneken zajlik, akkor, ha van domináló helyszín, akkor az, ha ilyen nincs, akkor valamennyi helyszínt fel kell tüntetni új sorban.

Ugyancsak ebben az oszlopban kell jelölni a közlekedési eszköz nevét, ha a tevékenység megnevezése rovatban valamilyen közlekedés szerepel, pl:

- villamos, autóbusz, metró, földalatti, HÉV, vonat, távolsági busz, repülőgép, hajó, személygépkocsi, motorkerékpár, kerékpár, egyéb eszköz;
- a gyalogos közlekedés esetében a bejegyzés: gyalog.

A tevékenységben résztvevők és a tevékenység végzésénél jelenlévők

Az adatfelvételi napló hatodik („g”) és hetedik („h”) oszlopában az esemény lehetséges résztvevői és jelenlévői külön oszlopokban szerepelnek.

Résztvevő az a személy, aki az elsődlegesen végzett tevékenységet a megkérdezettel együttműködve végzi.

Jelenlévő az a személy vagy azok a személyek, akik az elsődleges tevékenység aktív résztvevőin kívül még jelen vannak. Jelenlévőnek számítanak az utcai járókelők, a közlekedő utasok, az üzletben a vásárlók stb. Ugyancsak jelenlévőnek számítanak – az elsődleges tevékenység szempontjából – a másodlagos tevékenység résztvevői is.

Példa: a főzésben – amely a feleség elsődleges tevékenységévé kerül bejegyzésre – a segédkező férj résztvevője a tevékenységnek. Ha ezzel egy időben a szomszédal beszélgetnek, a szomszéd az elsődleges tevékenység szempontjából jelenlévőnek számít.